

Slovo k povzbuzení na neděli 12. června 2022, na slavnost Nejsvětější Trojice – C
Biblická čtení: Př 8,22-31; Ž 8; Řím 5,1-5; Jan 16,12-15

Milé sestry, milí bratři,

kdybychom si položili otázku, **co** vlastně dělá **křesťanství křesťanstvím**, co je vlastní na křesťanské představě Boha, ono *proprium christianum* ve srovnání s ostatními náboženstvími, tak bychom mohli odpovědět následující:

Zaprvé je to **dějinnost náboženské zkušenosti**: V případě biblického náboženství nejde o pouhé zjevení Boha, předně o nauku, učení, odhalení nějakých skrytých pravd či jen morálku, ale předně o zkušenost s Bohem, která zrála v průběhu dějin; ve Starém Zákoně (v židovství to začíná) a v Novém Zákoně (v křesťanství) vrcholí. Bůh do dějin – osobních i kosmických – vstupuje a chce je proměňovat k lepšímu, chce člověka a s ním celé dějiny přivést k sobě.

Zadruhé je to **tajemství vtělení**: Fakt, že monoteisticky chápaný Bůh se v Ježíši Kristu stává člověkem – o něm přeci vyznáváme, že je pravým Bohem a pravým člověkem v jedné osobě – , je v religionistickém srovnání opravdu jedinečné. «Bůh se stal člověkem, aby člověk se stal Bohem» formuluje svůj úžas nad tím například sv. Atanáš.

Zatřetí je to poznání, že **svět** – a to ani ten hmotný – **nemůže být** jako takový **špatný**, je-li Bohem stvořen, sestoupil-li do něj Bůh a dokonce se stal jeho součástí; proto ve stvoření nejsou dva proti sobě stojící principy dobra a zla (či ducha a hmoty), ale dobro má principiálně vždy navrch, nakonec zvítězí, i když to někdy tak nevypadá, i když na chvíli je dobro přemoženo zlem. navrch. A hmota a tělo jsou také od Boha, a proto dobré.

A začtvrté je to právě **Boží trojjednost**, základ, důvod a cíl všeho předešlého, **Nejsvětější Trojice**, kterou před námi rozevívá dnešní slavnost. Na ni, na «tajemství Božího vnitřního života», jak jsme se pomodlili na začátku mše svaté, zkusme zaměřit svou pozornost...

Ve snaze vysvětlit **vztah mezi přirozeným a nadpřirozeným poznáním Boha** se někdy říká, že samotnou **existenci** jediného Boha jsme schopni nějak odušit **sami**, světlem svého rozumu, zatímco k jeho **Trojjednosti** můžeme dospět jedině na základě daru **víry**. Takové tvrzení v sobě obsahuje bezpochyby mnoho **pravdivého**. Koncilní otcové Prvního vatikánského koncilu (konaného na přelomu let 1869 až 1870), kteří poznatelnost Boha světlem přirozeného rozumu slavnostně vyhlásili za pravdu víry, by s ním asi souhlasili. Jinak by tomu však bylo u autorů starších. Někteří středověcí teologové a hlavně staří církevní otcové by podobný výrok jako takový spíše **nepodepsali**. Zvlášť ne jeho druhou – nedogmatizovanou – část **ohledně (ne)poznatelnosti Trojice**. Například takový sv. Anselm z Canterbury, učitel církve přelomu 11. a 12. století, byl přesvědčen, že **Trojice** je vlastně člověku **nejbližší** a možná i **nejpochopitelnější** pravdou o Bohu. Zní to možná překvapivě, zvlášť vzpomeneme-li, jaké problémy mnohdy máme jen s představou Boha, který je **jeden ve třech osobách**, ale Anselm měl **pravdu**, a to navíc navýsost **praktickou**.

Bůh, kterého poznáváme jako **Lásku** a který **jí je**, totiž **nemůže nebýt Trojicí**.

To jedinečně nějakých padesát let po Anselmovi v návaznosti na sv. Augustina formuloval jiný velký středověký autor, Richard od Svatého Viktora. **Láska má tři základní podoby**: být milujícím, být milovaným a milujícím zároveň a být jen milovaný. Všechny tři podoby lásky musí být **v Bohu**, je-li **dokonalou Láskou**.

Anebo jinak, zjednodušeně řečeno: Láska je **dávání** a na dávání musí být **aspoň dva**. Má-li být však dávání **skutečné**, tedy včetně rozdělení se, musí být na lásku **právě tři**. A protože **Bůh musí být Láskou sám v sobě**, musí nepotřebovat svět, aby byl opravdu Bohem, **musí být Tři**: Bůh je Otec, Syn a Duch svatý.

A **připojme-li** k těmto úvahám přesvědčení, na které rádi také navazovali už staří církevní otcové, že celý náš svět je nějak „**3D**“ – že vše má počátek-průběh-cíl, výšku-šířku-hloubku, hmotu-tvar-energii a tak podobně – , **pak** můžeme opravdu říci, že **tajemství Boží Trojice** nám **není až tak vzdálené a nepochopitelné**, odráží-li se takto v celém **stvoření**, v trojiční

strukturu jeho bytí. Jedinečně se pak odráží i v naší vlastní **duši**, ve vnitřní jednotě jejích tří **mohutností**: poznání, volby a vztahovosti. Proto nám **tajemství Boží Trojice** může být také tak **blízké**.

Není tudíž divu, že i v celém **Starém Zákoně** jeho **křesťanští interpreti** už od počátku křesťanství **Boží Trojici přečetli také**: Kdykoli je ve Starém Zákoně řeč o Božím **Duchu**, přečetli v něm Ducha svatého, kdykoli o Božím **Slovu**, jde nějak o Syna, kdykoli o **Moudrosti**, rozpoznali v ní buď Syna anebo Ducha, kteří jsou – slovy sv. Ireneje – v díle stvoření i vykoupení **dvěma „rukama Otce“**.

Bůh je **Trojicí od vždycky** a jeho trojjedinost se projevuje **ve všem jeho činění**.

Je-li nám tedy **Boží Trojjedinost nejbližším** a v jistém smyslu **nejpochopitelnějším** Božím **tajemstvím**, pak můžeme být dnešním svátkem **povzbuzení** nejen ve smyslu, že křesťanská víra **není nesmyslem ani mýtem**, ale **i proč** by měla být **skutečná láska** – tak často a oprávněně zdůrazňovaná – opravdu **naším životním údělem**: Protože jsme stvoření **k obrazu a podobě Boha Nejsvětější Trojice, Boha-Lásky**.

Milé sestry, milí bratři, jestliže **dějinnost, vtělení, dobrota světa a Boží Trojjedinost** jsou jedněmi ze základních charakteristik křesťanství jako takového, pak by se **v praktickém životě křesťana** měly projevit například **následovně**: **Jako** snaha žít víru formou **celoživotního vztahu**, přátelství s Bohem, který pronikne všechno. **Jako** snaha **následovat Pána Ježíše** stále víc. **Jako** snaha **pečovat o svět**, který Bůh stvořil a do kterého přišel a ve kterém tajemně zůstal. A především **jako** snaha o **lásku**, co se dává a co lásku umí přijmout, jako snaha o **dobrotu**, proexistenci ve všem, co jsme a co činíme.

Jestliže Boží trojjedinost je nakonec důvodem všeho, **i v našem případě** by **láska** měla být stále více **důvodem, kritériem a cílem veškerého našeho jednání**, s Boží pomocí.

Pak by **Boží trojjedinost** mohla být stále více zakoušena námi i kouskem světa kolem nás **opravdu** jako **nejbližší** a možná i **nejpochopitelnější** pravda o **Bohu**, jako to právě, autenticky **křesťanské**...